

raader er kemisk frit for Fanatisme, for Overdrivelsens Smagløshed. Over for de delte Strømme inden for Halvfemsernes sønderjyske Arbejde ser han sin Opgave som Mæglerens, og overalt i Bogen mærker man den modnede Mands urbane Syn paa sig selv, paa Mennesker og Problemer.

Nordslesvig er kun en enkelt Del af Indholdet i dette Bind. Foruden Hjem- og Slægtskildringen er der et skarpt Angreb paa Herlufsholm under Rektor Forchhammers Ledelse, Interiører fra Ribe, Oplevelser fra Journalisttiden i Aarhus, en Karakteristik af J. C. Ferslew, Læretiden ved Udlandets Blade, Rejser i Tyskland, Grækenland og Dansk Vestindien osv. Der er i denne Rigdom af Stof adskillige Punkter af videre historisk Interesse, saaledes Franz v. Jessens djærve Kamp mod Telegrambureauerne. Som Helhed tør det fastslaas, at medens Bogens første Trediedel, Slægt, Hjem og Ungdom, udgør et allerede afsluttet Hele af æstetisk og kulturhistorisk Værdi, saa vil meget af det, der fortælles i de andre Kapitler, først med de kommende to Bind faa sin fulde Interesse. Maatte Skæbnen forunde Forfatteren baade de indre og de ydre Betingelser for at bringe dette Kildeskrift til Ende!

Povl Engelstoft.

Medens de Sammenslutninger inden for et Herreds Præster, der under Navn af »Kalenter« samledes til Møder oprindeligt den første Dag i Maaneden, havde deres Blomstringstid i Senmiddelalderen og de første efterlutherske Perioder, hører Dannelsen af de egentlige Præstekonventer den moderne Tid til. 1842 stiftedes som det første af disse »Roskilde Konvent« og Aaret efter »Københavns Præstekonvent« eller som det almindeligvis hed i ældre Tid »Københavns gejstlige Konvent«. Begge Konventer har i de forløbne Aar haft en ikke ringe Betydning som en Slags ikke-officielle, kirkerepræsenterende Organer og især ad indirekte Vej øvet Indflydelse ved at afgive Rammerne for en Drøftelse af de kirkelige Problemer, der til enhver Tid i særlig Grad paakaldte Opmærksomheden. Det er da velbegrundet, at man har villet markere disse Institutioners 100-aarige Bestaaen ved Udsendelsen af Skrifter om deres Historie. 1942 kom saaledes »Roskilde Konvent gennem 100 Aar« af F. Friis Berg, og nu — 1943 — foreligger ved Biskop, Dr. theol. N. M. Plum »Københavns Præstekonvent 1843—1943« (Kbh. 1943, 207 Sider). Det sidstnævnte Skrift bygger i ganske overvejende Grad paa de ved Konventets Møder førte Forhandlingsprotokoller, som nu er afgivet til Rigsarkivet, og den i det hele sindige og upartiske Fremstilling bestaar for

Størstedelen af et Referat af de stedfundne Forhandlinger. Disse Referater er undertiden vel kortfattede og noget ujævne i Formen, og ofte føler man Savnet af, at de behandlede Sager ikke er stillet ind i en større kirkehistorisk Sammenhæng, lige som man ogsaa kunde have ønsket, at i hvert Tilfælde de Personligheder, der har spillet en betydeligere Rolle i Konventets Historie, var blevet mere indgaaende karakteriserede. Som i andre Skrifter af samme Forfatter er den anvendte Teknik ikke af den fineste Art, og ogsaa Nøjagtighedsgraden kunde være højere, men bortset fra dette maa det siges, at Bogen indeholder meget Stof, der er af Værdi til Belysning af Danmarks Kirkehistorie i det 19. Aarhundrede. Ganske vist er det sjældent, at den bringer overraskende nye Oplysninger, men gennem Referatet af Ordskifterne mellem Tidens mere eller mindre fremtrædende Kirkemænd falder der ofte interessante Strejflys over Tilstande og Personligheder. Mangt og meget, som er vel kendt fra de almindelige kirkehistoriske Fremstillinger, tager sig alligevel noget anderledes ud, naar det pludselig ses »indefra«. Ikke mindst frembyder Konventets Historie Interesse i dets første Periode 1843—65 bl. a. ved de Bidrag til Forhandlingerne, der blev givet af Mænd som N. F. S. Grundtvig, E. Tryde, H. L. Martensen og H. N. Clausen — særlig Martensens aandsoverlegne Bemærkninger lyser paa velgørende Maade op i de jævnlige vidtstrakte og kaotiske Debatter. Ogsaa fra Aarene efter 1870 kan der fremhæves værdifulde Enkeltheder navnlig vedrørende Brydningen mellem et Livssyn, der paa mange Maader var forankret i Aarhundreders Tradition, og den frembrydende moderne Tankegang. Som Helhed giver Bogen dog mindre til Forstaaelse af de forskellige Perioders Hovedspørgsmaal, mere til Belysning af talrige Enkeltspørgsmaal fra den kirkelige Praksis og Administration. Som en virkelig følelig Mangel netop ved et Skrift af denne Karakter maa nævnes, at det ikke er forsynet hverken med Personnavne- eller Sagregister, hvad der vil forårsage megen Tidsspilde for dem, der sikkert ofte vil eftersøge et og andet heri.

Bjørn Kornerup.

Den bearbejdelse af Paul Hennings' efterladte manuskript til en vejledning i slægtsforskning, som Albert Fabritius og Harald Hatt 1933 udgav, er forlængst blevet et uundværligt hjælpemiddel såvel for det stadigt stigende antal amatørgenealoger som for faghistorikere, der beskæftiger sig med genealogiske emner. Værket foreligger nu som Albert Fabritius og Harald Hatt: *Haandbog i Slægtsforskning* (1943, 374 s.) i 2., omarbejdede og